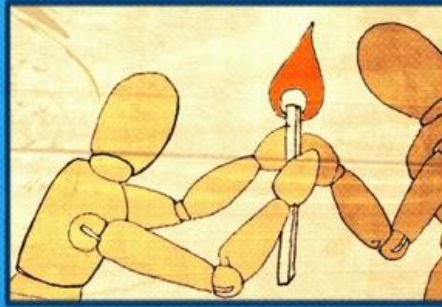

AAN DE SLAG MET LOKALE DEMOCRATIE:

EEN LOPEND VUURTJE

Enkele berichten vanuit de verenigingen

en het ministerie van BZK

rond het thema

Samenspel – vernieuwing van de lokale democratie

“Brief van Vught” aanzet tot vernieuwd lokaal bestuur

VUGHT - De economische crisis, de stagnerende woningmarkt, de vergroting van taken en verantwoordelijkheden in het sociaal domein hebben stuk voor stuk een grote invloed gehad op wat de samenleving verwacht van de lokale democratie en bestuur. Voor gemeenten vragen de genoemde problemen maar vooral ook de nieuwe opgaven in het sociale domein een goede wisselwerking tussen de samenleving en het gemeentebestuur, als ook tussen de diverse bestuurders, politieke en ambtelijke verantwoordelijken in het lokaal bestuur. In Vught hebben de bestuurders van Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Genootschap van Burgemeesters, Wethoudersvereniging, Vereniging van Griffiers, Raadslid.Nu, de Vereniging van Gemeentesecretarissen en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezamenlijk afgesproken op weg te gaan nieuwe en aanvullende vormen van democratie en werkwijzen voor het lokaal bestuur.

Buitenwereld heeft glans

De bestuurders van Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Genootschap van Burgemeesters, Wethoudersvereniging, Vereniging van Griffiers, Raadslid.Nu, de Vereniging van Gemeentesecretarissen en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties deden dit omdat ze zien en voelen dat de buitenwereld meer glans heeft dan eigen gemeentelijke wereld. De buitenwereld vraagt een lokale democratie met een andere kleur. Een lokale democratie die energie geeft, die in deze tijden van transitie en transformatie en digitalisering een nieuwe lokale besturing nodig heeft. De vraag kan en mag daarom ook zijn: hoe sluiten wij aan bij de buitenwereld?

Rode draad in de afspraken van Vught is dat de bestuurders in de lokale democratie niet met de oplossingen komen, maar met elkaar vragenderwijs op zoek gaan naar nieuwe wegen en antwoorden.

Brief van Vught

Namens Raadslid.Nu namen aan de bijeenkomst in Vught waarnemend voorzitter Mark den Boer en secretaris Roelie Bosch deel aan de gesprekken met de bestuurders van de andere verenigingen en de top van het ministerie. Zij ondertekenden ook de "Brief van Vught".

Op de Haagse kaart

Ondanks het matige weer zullen we ons de zomer van 2014 als een 'hete' zomer blijven herinneren. De euforie van het Nederlands elftal sloeg razendsnel om in de gedeelde emotie van leedwezen en verdriet na het neerhalen van de MH17. In veel gemeenten in ons land werd gezamenlijk gerouwd. De burgemeester in zijn rol van verbinder, die meeleeft, troost probeert te brengen en de gedeelde gevoelens van verdriet onder woorden brengt, springt dan in het oog.

De rol van de burgemeester en het gemeentebestuur kwam ook nadrukkelijk in beeld daar waar de internationaal oplopende spanning rond Syrië en IS leidde tot binnenlands gedoe. Bij een thema als radicalisering en jihadgang blijkt dat veiligheid en bestuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het gaat volgens mij niet alleen om openbare orde en veiligheid maar ook om de sociaal-culturele ontwikkelingen in gemeenten.

Twee voorbeelden waaruit ik afleid dat de burgemeester behoorlijk in beeld was de afgelopen maanden. Maar er was meer. In mijn column 'Over jaren gesproken' (Burgemeestersblad 69) heb ik al melding gemaakt van een breed onderzoek naar het burgemeestersambt. Het onderzoeksrapport met de intrigerende titel 'Majesteitelijk en magistratelijk' is eind maart uitgebracht. Naast een analyse van al bestaand materiaal is het rapport gestoeld op opbrengsten uit interviews en focusgroepen. Het gedegen rapport gaat in op de taken en rollen van de burgemeester anno 2013, op de werkdruk, het werkplezier en op het aanzien en de kwetsbaarheid van het ambt. Het rapport vormt de aanleiding voor discussies over het ambt waarmee op het NGB najaarscongres een start is gemaakt.

Een andere belangrijke ontwikkeling voor burgemeesters wordt ingegeven door de inhoud van de BZK brief van 26 augustus jl. (2014-292885) aan de TK over 'Acties naar aanleiding van verkenning knelpunten integriteitsonderzoeken bij vermoedens van schendingen'. De brief kondigt een steunpunt aan waar burgemeesters vanaf 2015 terecht kunnen met vragen over de aanpak in het bijzonder van onderzoek ingeval van een integriteitsschending door een politiek ambtsdrager. Het steunpunt wordt gepositioneerd bij het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS). BIOS streeft naar alert, onafhankelijk, vakkundig en vooral praktisch advies voor beslissers die snel moeten acteren op voor hen meestal onbekend terrein. Momenteel vinden de voorbereidende werkzaamheden plaats om optimaal aan te sluiten bij de vragen en behoeften uit de praktijk. De brief gaat daarnaast in op de wijze waarop burgemeesters en commissarissen van de Koning verder worden ondersteund bij de uitvoering van hun taken tot bevordering van de bestuurlijke integriteit in hun gemeente of provincie.

Zoals u waarschijnlijk al ervaart, spelen er veel bestuurlijke -en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de lokale democratie en de lokale governance. Dit vraagt extra aandacht voor de versterking van de lokale democratie en vormt niet alleen een opgave voor burgemeesters maar voor burgemeesters, wethouders, raadsleden, griffiers en gemeentesecretarissen gezamenlijk. Ik ben blij dat er een gezamenlijk traject van de beroepsverenigingen, de VNG en BZK in gang is gezet waarbij het onderling samenspel centraal staat.

Tenslotte hebben de minister van BZK en de voorzitters van NGB en VNG afgesproken elkaar een keer of vier per jaar te ontmoeten. Er is aanleiding voor want bovenstaande ontwikkelingen maken duidelijk dat een goed contact tussen kabinet en de burgemeesters van groot belang is. Het is een aanvulling op de bestaande contacten met het NGB waar ook andere burgemeesters kunnen aanschuiven.

Zo u er al aan twijfelde, burgemeesters staan weer volledig op de kaart, de Haagse kaart wel te verstaan.

Gert-Jan Buitendijk,
Directeur-generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties,
ministerie van BZK

Advies aan raad en griffiers: synchroniseer regionale agenda's

ZWOLLE - Om de invloed van de gemeenteraad in regionale samenwerking te vergroten, zou het slim zijn de regionale agenda's te synchroniseren. Het kan een einde maken aan de praktijk waarbij de ene gemeenteraad maar een week de tijd voor voorbereiding van discussie en besluitvorming heeft en de andere een maand. Het is een van de voorbeelden in de zoektocht naar de versterking van de lokale democratie en van raadsgriffiers om de raad in positie te houden.

Het synchroniseren van de regionale agenda's werd geopperd door de Twentse hoogleraar professor Marcel Boogers tijdens het jaarcongres van de Vereniging van Griffiers op vrijdag 3 oktober in Zwolle. Boogers sprak tijdens dat congres over de rol en de positie van de gemeenteraad in regionale samenwerking. Bij regionale samenwerking van gemeenten is er sprake van een fors democratisch tekort, zo bleek eerder in 2013 uit onderzoek van Raadslid.Nu onder alle gemeenteraadsleden.

De gemeenteraad is volgens Boogers een soort raad van toezicht met weinig of geen invloed, zeker niet op de nieuwe taken in zorg, jeugdzorg en participatie die veelal regionaal worden georganiseerd en uitgevoerd. Boogers had daarom nog een advies: "Als je die rol als raad van toezicht goed uitvoert, ben je veel effectiever dan dat je aan allerlei knoppen gaat zitten. Ga als raad dus niet op de stoel aan de keukentafel zitten en daar gesprekken voeren."

Raadswerkgroep

De griffiers klaptten de handen er niet voor stuk. Zij zijn, de een wat fanatieker dan de ander, druk op zoek naar nieuwe werkwijzen. In Almelo heeft de gemeenteraad het initiatief genomen om greep te houden op de discussie en vooraan te zitten in het debat over de uitvoering van de nieuwe taken. De raad heeft zelf een raadsprogramma gemaakt en een raadswerkgroep gevormd. Er zijn al zes vergaderingen gepland in 2015 om zicht te houden op de veranderingen in de lokale zorg en participatie. Wat belangrijk is, er is gekozen voor samenwerking met de specialisten uit de ambtelijke organisatie van het college. De ambtenaren uit de gewone ambtelijke organisatie schuiven namelijk bij de raadswerkgroepen aan. 'We hebben ook al hoorzittingen gehouden en hebben dus geen commissiestructuur meer. Dat geeft veel ruimte', vertelt raadsgriffier Corrie Steenbergen.

Energie & inspiratie

Een griffier van een gemeente uit Noord-Nederland voelt zich erg geholpen met de verhalen en colleges van de specialisten uit wetenschap, onderwijs en praktijk over hoe de lokale democratie onder druk staat en versterkt kan worden. Maar deze plaatsvervangend griffier is bezorgd. 'Ik zie steeds minder ruimte om lokaal het verschil te maken. Er wordt veel op landelijk, provinciaal en regionaal bepaald. De raad staat altijd op achterstand.'

Kan de burgemeester als voorzitter van de gemeenteraad de raadsgriffier en de gemeenteraad dan niet een handje helpen? Hooguit om door te praten bij te dragen aan een stukje bewustwording van de rol en positie van de raad. Meer mag niet verwacht worden, schat deze griffier in.

'De onderwerpen en thema's hier op het congres scherpt het denken over de rol van de raad en mijn rol als griffier daarbij', zegt plaatsvervangend raadsgriffier Maarten Hoogstad van de gemeente Dordrecht. 'Het doet mij steeds realiseren dat ik als griffier een aanjagende functie heb.'

Is het alleen een rol voor de griffier om de gemeenteraad op het goede pad te houden, zouden anderen zoals de gemeentesecretaris ook niet een rol kunnen hebben? Hoogstad: "We moeten het niet in eigen kring willen oplossen. De secretaris met de ambtenaren kunnen ook meedoen. Als de rol van de raad verandert, is ook daar een andere toon en ritme nodig.'

Ook Sophie Bruins, plaatsvervangend raadsgriffier in Nijmegen, is geïnspireerd door de verhalen op het griffierscongres over burgerparticipatie en de mate van legitimatie van het lokaal bestuur. Volgens de Twentse hoogleraar Henk van der Kolk is het slechts een beeld dat de legitimiteit van het lokaal bestuur daalt. Nieuw beleid maken om de lokale democratie te versterken is daarmee kwestieus, want niet gebaseerd op feiten maar slechts op beelden. Wat er ook zij van beeldende en feitelijke werkelijkheden, feit is dat er overal gesproken wordt over de versterking van de lokale democratie. Waar elders steeds minder aandacht is voor het inhoudelijke debat binnen het lokaal bestuur, wordt de buitenwereld in Nijmegen over dat debat geïnformeerd. Bruins: 'De Gelderlander schrijft er over. Ik ben tevreden over hoe ze over het debat schrijven.'

De raad de samenleving in

De meest prikkelende uitspraak op het griffierscongres kwam van de Zwolse Windesheimdocent Michel ten Vaarwerk. Zijn analyse: 'Ik mis het gesprek tussen de raad en de inwoners. Raadsleden worden opgeslokt in de wereld van het systeem.'

Zijn conclusie: 'Wanneer je burgers niet meer serieus neemt, ondergraaf je de positie van de gemeenteraad.'

Zijn oordeel: 'De raad zit in een spagaat, want als de participatiesamenleving echt wordt vormgegeven is de gemeenteraad overbodig.'

Frans van der Heide, griffier in Smallingerland, kan zich niets voorstellen bij een lokaal bestuur zonder gemeenteraad. Kijk naar de landen waar er geen fatsoenlijk bestuur is. Je kunt alles niet zomaar aan de burgers overlaten. Kortom, het is te simpel om alle instituties zo maar even te slopen. Is niets doen dan de oplossing? 'Nee, wanneer de samenleving verandert, moet de lokale democratie het beenbijtrekken en de burgers meer een podium geven.'

Zijn advies: gemeenteraden zullen niet alleen burgers maar ook maatschappelijke organisaties veel meer moeten betrekken bij het oplossen en aanpakken van knelpunten. Den Haag kan het beste op afstand blijven. 'Lokaal moet de power worden ontwikkeld. Iedereen doet daar nu al zijn stinkende best. Tegelijkertijd zie je dat de raad op achterstand staat. De raad heeft op misschien maar tien procent van de zaken invloed. Misschien moet de raad daarom wel de samenleving in. Positieve energie mobiliseren en dan met de samenleving tegen het college aan de overkant een nieuwe positie innemen

Raadslid in paneldiscussie op najaarscongres NGB

DEN HAAG- Het gebeurt niet vaak, maar donderdag 2 oktober zal een gemeenteraadslid betrokken zijn bij een discussie over het onderwerp de burgemeester van de toekomst. Deze discussie zal plaatsvinden tijdens het najaarscongres van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters in Barendrecht.

Roelie Bosch, raadslid in de gemeente Almere en bestuurslid van Raadslid.Nu, zal tijdens het eerste onderdeel van het congres deelnemen aan een paneldiscussie met onder andere Niels Karsten van de Universiteit Tilburg en Arne Werveling van de Wethoudersvereniging. Deze discussie zal draaien om het rapport 'Majesteitelijk en Magistratelijk' en zich specifiek richten op de onderwerpen 'Burgemeester & Bestuur' en 'Burgemeester in de samenleving'. Het rapport 'Majesteitelijk en Magistratelijk: de Nederlandse burgemeester en de staat van het ambt' bevat de resultaten van het onderzoek naar de wijze waarop burgemeesters heden ten dage hun functie vervullen. Deze resultaten zullen tijdens het congres beschouwd worden in het licht van maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen. Verder zal er tijdens het congres onder andere worden ingegaan op de aanstellingswijze van burgemeesters en zal de minister van Veiligheid en Justitie, Ivo Opstelten, een toespraak houden.

Burgemeesters zoeken energie en samenspel in regio

BARENDRECHT - De burgemeester heeft er een nieuwe taak bij. De burgemeester was al van de veiligheid, maar hij dient nu ook te weten hoe het zit en gaat met de uitvoering van de nieuwe taken voor zorg, jeugdzorg en participatie. 'De collectieve verantwoordelijkheid van het college vergt van de voorzitter dat we precies weten hoe het in elkaar zit met de nieuwe verantwoordelijkheden', aldus burgemeester Bernt Schneiders, voorzitter van het Genootschap in zijn jaarrede op het najaarscongres van het NGB.

De zorg voor de meest kwetsbaren is in die nieuwe taak een stevig aandachtspunt, ook van de burgemeester. 'De 83-jarige mevrouw die zich afvraagt of ze nog zorg krijgt. Die is ongerust', zegt burgemeester Ellen Nauta van Hof van Twente. 'Ik deel die zorg. Wij als gemeente willen onze rol pakken, maar het Rijk is niet duidelijk of komt niet met informatie. Zorginstellingen komen ook niet met informatie. Zij zijn bang voor hun positie. Daarom ben ik ongerust.'

Heeft Hof van Twente goede voorbeelden nodig om tot goede oplossingen te komen? De gemeente werkt samen in de regio met veertien Twentse gemeenten. Ook andere burgemeesters zoeken de antwoorden in de regio. De burgemeester van Helmond zoekt haar antwoorden in de regionale samenwerking met kennisinstellingen en ondernemers. Ook in Zuidoost-Brabant is er het probleem dat zorginstellingen de informatie die nodig is om de nieuwe zorgtaken uit te voeren niet willen geven. Daar zou Den Haag wat aan kunnen doen. 'Partnership graag, niet monitoren. Ik zou willen dat ze naast ons staan', zegt burgemeester Elly Blanksma van Helmond.

De burgemeester moet het doen

De burgemeester zoekt de energie en het samenspel in de regionale samenwerking. 'Ik ben extra gesprekken gaan voeren met de kerken en de huisartsen om de kwetsbare gevallen te vinden', vertelt burgemeester Henny van Kooten van Noord-Beveland. Het gaat om het kennen en herkennen van kwetsbare gevallen. Is dat dan geen taak van de ambtenaren? Nee, de burgemeester moet het doen, vindt de burgemeester. Hij moet in de regio praten met collega's in de regionale Kring van burgemeesters, of met alle Zeeuwse burgemeesters, op zoek naar goede voorbeelden. Bovendien zou hij graag in gesprek gaan met burgemeesters van grote steden want hij is benieuwd hoe die de kwetsbare gevallen die zorg nodig hebben weten te vinden. Daar wil hij van leren.

Het lijkt hem geen goed idee om de gemeenteraad in die regionale gesprekken mee te nemen. De raad zit erg in de controlestand. Het is beter om de gemeenteraad een keer per half jaar bij te praten. En Den Haag? Heeft die nog een rol? Van Den Haag verwacht hij niets.

Haagse rol als het echt nodig is

Andere burgemeesters zouden juist willen dat Den Haag begrijpt wat de knelpunten zijn en dan ook echt steun biedt. Wanneer raadsleden hebben gelect, heb je als burgemeester die de integriteit wil bewaken en streeft naar een transparant bestuur een probleem als raadsleden zich dan op hun eed beroepen en niets willen loslaten. Wanneer hun landelijke politieke partij de zaak op zijn beloop laat, is het leuk om van collega's en andere gemeenten te horen hoe die zo'n probleem hebben opgelost. Maar het zou handiger zijn als het ministerie dan ingrijpen mogelijk maakt.

Wanneer je als burgemeester wordt geconfronteerd met politiek gedoe, crises, amateurisme en een gemeenteraad die alleen met zichzelf bezig is, zou je wensen dat Den Haag opschaling mogelijk maakt.

Maar in de meeste gemeenten is er geen politieke onwil noch onmacht. In Waterland zegt burgemeester Luzette Wagenaar zich niet te herkennen in dat beeld dat de kwaliteit ondermaats is en het lokaal bestuur versterking nodig heeft. "De opkomst is hier goed en de tellingen zijn in orde." Verwacht zij dan wat van Den Haag om de nieuwe uitdagingen van de participatiesamenleving uit te voeren? 'Kom vooral langs zoals de VNG al doet, maar kom dan niet van alles brengen.'

Vurige vlammen

Wat burgemeesters echt in vlam zet, is de aanstellingswijze van de burgemeester. Wanneer een van hen het congres van burgemeesters toespreekt dat hij er niets van gelooft dat het vraagstuk van de gekozen of benoemde burgemeester leeft bij de bevolking is een luid applaus zijn deel.

Het is allemaal de schuld van die vermaledijde Kroonbenoeming. Burgers, zelfs de slimme vrienden, denken dat de burgemeester zijn/haar benoeming te danken heeft aan de commissaris. 'Ik heb gewoon moeten solliciteren. Als je dat zegt, kijken ze je ongelovig aan'. De procedure moet daarom transparanter worden. Waarom niet een sollicitatieprocedure die open en bloot wordt gevoerd, vraagt een jonge burgemeester uit het oosten zich af als de burgemeesters in kleine kring discussiëren over hun aanstellingswijze.

Het opvallende: de burgemeesters gaan niet meer in hun eentje proberen in Den Haag de boel te redden. Nee, de burgemeesters willen een offensief ontketenen met wethouders en raadsleden samen om er voor te zorgen dat er straks na 2017 een onafhankelijke burgemeester blijft die boven de partijen blijft staan met ruimte voor krachtige wethouders en een raad die het hoofdschap houdt. 'De burgemeester kan gekozen worden, maar als we dan ook nog vastleggen dat hij van buiten de gemeente kan komen, plaatsen we gewoon een advertentie en komen we tegemoet aan alle ellende van de Kroonbenoeming', concludeert voorzitter Bernt Schneiders.

‘Raadsleden, denk na over gekozen burgemeester’

DEN HAAG – Raadsleden doen er verstandig aan na te denken over wat het afschaffen van de Kroonbenoeming van burgemeesters betekent voor de positie van de raad. Raadsleden, wethouders en burgemeesters moeten daarover met elkaar in gesprek gaan om niet voor politiek voldongen feiten te worden geplaatst.

De Groningse hoogleraar staatsrecht, Douwe Jan Elzinga, heeft deze oproep gedaan tijdens het jaarcongres van het Genootschap voor Burgemeesters afgelopen week in Barendrecht. Volgens Elzinga hoeft er niet over getwijfeld te worden dat de Kroonbenoeming van de burgemeester verdwijnt.

Kroonbenoeming burgemeester verdwijnt

Er ligt een door de Tweede Kamer goedgekeurd wetsvoorstel bij de Eerste Kamer om de Kroonbenoeming uit de grondwet te schrappen, de zogeheten deconstitutionalisering. Na de Tweede Kamerverkiezingen moeten Tweede en Eerste Kamer daarover nog een keer met tweederde meerderheid besluiten alvorens de Kroonbenoeming definitief uit de grondwet is. Politiek betekent het volgens Elzinga twee dingen. De Kroonbenoeming verdwijnt sowieso, want er is geen denken aan dat de wijze van aanstellen van de burgemeester onveranderd blijft. Bovendien is de kans meer dan groot dat tijdens de formatie van het volgende kabinet in de Haagse achterkamertjes wordt beslist hoe de burgemeester gekozen en benoemd gaat worden.

Nadenken door burgemeesters met wethouders en raadsleden

Na het afschaffen van de Kroonbenoeming en de vermoedelijke introductie van de direct gekozen burgemeester, is de kernvraag volgens Elzinga of de burgemeester een eigen dominante machtspositie krijgt of dat hij onderdeel van het samenhangende, lokaal politiek-bestuurlijke stelsel blijft. ‘Wanneer de burgemeester te veel macht krijgt, moet de gemeenteraad het hoofdschap inleveren. Willen we dat? De positie van de wethouder, zijn politieke dominantie, moet overeind blijven. Nederland is wethoudersland.’

Elzinga riep de burgemeesters daarom op niet alleen voor zichzelf te pleiten maar de samenwerking en het gesprek te zoeken met wethouders en raadsleden om een evenwichtig lokaal-bestuurlijk stelsel overeind te houden dat past bij Nederland. ‘Het Genootschap van Burgemeesters moet daarom opkomen voor de positie van de wethouders en van de gemeenteraad. Het zou fout zijn als alleen wordt geprobeerd de positie van de burgemeester overeind te houden. Wanneer burgemeesters niet samen met wethouders en gemeenteraadsleden opkomen voor hun posities, bestaat de kans dat op een achternamiddag in Des Indes [hotel in Den Haag waar landelijke politici informeel overleg met elkaar voeren-RNu] overvallen wordt door een nieuw systeem.’

Op zoek naar een eigentijdse lokale democratie

VUGHT – De economische crisis, de stagnerende woningmarkt, de vergroting van taken en verantwoordelijkheden in het sociaal domein hebben stuk voor stuk een grote invloed gehad op wat de samenleving verwacht van de lokale democratie en bestuur. Het vraagt een goede wisselwerking tussen verschillende spelers binnen gemeenten, zoals raadsleden, burgemeesters, wethouders, gemeentesecretarissen en griffiers. De verenigingen van deze beroepsgroepen hebben met elkaar en het ministerie van BZK in Vught een start gemaakt wat de nieuwe taken betekenen de gemeentelijke organisatie.

Een kort verslag van deze bijeenkomst door Jeroen van Urk en Luuk van Luyk

Ongeveer anderhalf jaar geleden opperde een delegatie van het VvG-bestuur in een ambtelijk overleg met BZK om VvG, VGS, NGB, Raadslid.Nu en Wethoudersvereniging meer op elkaar te betrekken voor de kanteling van het lokaal bestuur. Zeg maar een steviger netwerk van de beroepsorganisaties. Er kwam een door BZK mogelijk gemaakt 360graden onderzoek en de VNG pakte het op. Bij het 'slot' van de Gemeenteraad van de Toekomst (als kenniswerkplaats eveneens voortgesprongen vanuit de VvG) bevestigde minister Plasterk dat hij werk zou maken van gezamenlijke vernieuwing en versterking van de lokale democratie. Op 4 en 5 september was daarvoor een gezamenlijke start-up in Vught, mede voorbereid door onze eigen procesmanager Roelien Heemsbergen. Van elke beroepsorganisatie waren twee bestuursleden aanwezig en vanwege de VNG de directieraad. Jeroen van Urk en Luuk van Luyk representeren de VvG. De delegaties blijken naar de samenleving toe en zodoende naar elkaar open te staan voor verandering. Voorlopige uitkomst van het beraad is dat enigerlei versterkingsprogramma qua aard en doel moet passen bij een andere rol van de overheid; een overheid die ondersteunt en de deur openzet naar de buitenwereld. Henk Bouwmans van Raadslid.Nu legde dit vast in een brief aan de beroepsorganisaties. Over een maand is er een terugkomdag met dit gezelschap.

“Conflicten nieuwe zorgtaken: het woord is aan lokale democratie”

DEN HAAG – Het woord is aan de lokale democratie, wanneer zich na 1 januari 2015 incidenten voordoen bij de uitvoering van nieuwe zorgtaken voor gemeenten. Staatssecretaris van volksgezondheid, Martin van Rijn, heeft dit zaterdag gezegd op het Raadsledencongres in Zwolle.

In de Drentse gemeente De Wolden, zo bleek tijdens de deelsessie “Raad weet Raad” met minister Plasterk, zijn er afspraken gemaakt dat de wethouder niet bij de eerste de beste fout het veld moet ruimen.

De controle op de nieuwe taken voor zorg, jeugdzorg en participatie (de drie DDD's) is een zaak van de gemeenteraad, onderstreepte de minister van Binnenlandse Zaken, Ronald Plasterk in zijn deelsessie “Raad weet Raad” met raadsleden op het Raadsledencongres'. Hij riep de 700 raadsleden op om een krachtige lokale democratie te zijn.

Rekenkamer belangrijk

Minister Plasterk riep de raadsleden ook op om zichzelf van goede krachtige ondersteuning te voorzien. Hij ziet dat er gemeenten zijn waar de Rekenkamer niet altijd goed wordt gebruikt. “De rol van de Rekenkamer is belangrijk voor de controle op rechtmatigheid en uitgaven. Ik roep u daarom op de Rekenkamer te gebruiken”, aldus de bewindsman.

In zijn afsluiting pleitte Plasterk bovendien voor het omdraaien van de rollen: meer overheidsparticipatie in plaats van burgerparticipatie.

Meer zelf doen door burgers

Het Raadsledencongres in Zwolle was 's morgens begonnen met een inleiding van Jos van der Lans (www.josvdlans.nl). Hij schetste de ontwikkeling en de noodzaak van de omslag om na 60 jaar verzorgingsstaat door het Rijk eindelijk de burgers van onze samenleving een echte welfarestaat te maken, met een belangrijke rol daarin voor gemeenten. De gedachte dat het huidige kabinet met iets nieuws bezig is, om een financieel probleem op te lossen, werd door Van der Lans ontzenuwd. Al in de Tweede Wereldoorlog waren er plannen om burgers zelf de zorg te laten uitvoeren. Ontnuchterend was het citaat dat hij voorlas van staatssecretaris van volksgezondheid Hendriks uit de jaren '70. 'We zijn gedwongen naar andere wegen om te zien. Wegen die mensen minder afhankelijk maken van de verzorgingssystemen. De nadruk zal moeten liggen op zelf hulp, vrijwilligerswerk, kleinschaligheid van organisatie en decentralisatie van bestuur.' De huidige staatssecretaris Van Rijn zou precies hetzelfde kunnen zeggen, zei Van der Lans. Uit het congres klink een instemmend geluid van verbazing.

Samenspel Lokale Democratie

Kernboodschap

Lokaal bestuur gaat meer verschil maken. Het gaat over rotondes, speeltuinen en een dak boven je hoofd. Maar ook over wie ingrijpt als kinderen verwaarloosd worden, en of een school wel of niet naast een drukke weg of spoorlijn mag liggen.

Omdat in de leefwereld van onze inwoners sprake is van één overheid, willen bestaande spelers in het lokaal bestuur gezamenlijk werken aan invulling van hun rol in deze nieuwe democratie. Loslaten en vertrouwen staan daarbij centraal, waarbij behoorlijk bestuur tegelijkertijd het minste is wat inwoners van hun overheid mogen verwachten.

De beroepsverenigingen van burgemeesters, gemeentesecretarissen, griffiers, raadsleden en wethouders, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben daarom het initiatief genomen voor het meerjarige programma Samenspel Lokale Democratie.

Dit samenspel geeft duiding aan goed bestuur, biedt experimenteeruimte voor vernieuwend bestuur, en ondersteunt en inspireert bestuurders van gemeenten bij de ontwikkeling van hun veranderende rol in onze samenleving.

Maatschappelijke opgaven

Er vinden momenteel in rap tempo allerlei maatschappelijke ontwikkelingen plaats die van invloed zijn op de rol en positie van gemeenten. Zoals: demografische ontwikkelingen, horizontalisering en informatisering.

Deze ontwikkelingen bieden zowel kansen als bedreigingen voor de (klassieke) lokale democratie. En doen een appèl op vakmanschap en rolneming van het lokaal bestuur in het kader van goed bestuur.

Stevig gemeentelijk takenpakket

Aansluitend op de horizontalisering en netwerksamenleving worden er meer overheidstaken belegd bij gemeenten. Daarmee wordt het takenpakket van gemeenten, als eerste overheidslaag, flink verstevigd. De komende decentralisaties zorgen voor meer verantwoordelijkheden bij gemeenten voor de AWBZ, Participatiewet en Jeugd. Daarnaast hebben gemeenten een belangrijke rol in de fysieke leefomgeving, die de komende jaren aan belang zal toenemen (Omgevingswet).

Belang van vitale lokale democratie

Deze maatschappelijke ontwikkelingen, takenverschuivingen en bezuinigingen dwingen de overheid om op zoek te gaan naar andere verhoudingen tot de samenleving. Dit maakt de spelregels veel minder eenduidig en zo wordt het onduidelijk wie de waarden van goed bestuur bewaakt. In dezelfde beweging wordt een beroep gedaan op het versterken van de democratie en de aansluiting hiervan met de nieuwe verhoudingen.

Bewegen op het snijvlak van systeem- en leefwereld

Het gemeentebestuur staat voor de opgave om maatschappelijke vraagstukken uit te voeren op het snijvlak tussen de bestuurlijke systeemwereld en de onvoorspelbare leefwereld. Zeker de vraagstukken rond het uitgebreide gemeentelijke takenpakket zijn complex en taai, met veel dilemma's.

Want hoe vertaal je de voornemens vanuit de collegeakkoorden naar de dagelijkse lokale of regionale praktijk? Hoe ga je om met de spanning tussen controle en vertrouwen, tussen rechtsgelijkheid en maatwerk, tussen macht en samenspel?

Gemeentelijke spelers zullen geconfronteerd worden met tal van soortgelijke dilemma's waar ze lokaal antwoord op zullen moeten formuleren. Dit vraagt om vernieuwende werkwijzen waardoor de lokale democratie wordt versterkt. Hier zijn veel spelers bij betrokken (intern en extern) vanuit verschillende rollen, achtergronden en partijkleuren. Daar is lef en doorzettingsvermogen voor nodig. En daarin is samenspel van groot belang.

Wat kunt u doen?

Deze wellicht nog wat abstracte bespiegeling leidt ongetwijfeld tot concrete herkenningpunten in uw gemeentelijke praktijk. Helpt u mee dit samenspel op de rit te krijgen? Deel uw verhaal en ervaringen! De wethoudersvereniging kan u verder helpen!

Quotes van betrokken spelers en experts:

“Laten we met elkaar de spagaat benoemen waar we ons binnen het lokaal bestuur in bevinden”:

“Een beweging van onderop organiseren, betekent verschil organiseren”

“Samen op zoek gaan naar gedeelde waarden: binnen het lokaal bestuur en vooral met de inwoners”

“Wat is de rol nog van politieke partijen bij de transformatie in de lokale democratie?”

“Is de raad nog wel nodig als de participerende burger zichzelf vertegenwoordigt?”

“Uitgangspunt zou moeten zijn: wat zijn onze belangrijkste waarden in het publieke domein?”

“Ga eens als lokale bestuurder en volkvertegenwoordiger nieuwsgierig afdalen”

“De kunst is om als overheid bij crowdfunding-initiatieven vervolgens niet het eigenaarschap over te nemen”

“Hoe om te gaan met de botsing tussen de logica van de overheid en van inwoners, het netwerk?”

Raad kiest afwachtende rol bij jeugdwet

DEN HAAG- De gemeenteraad stelt zich afhankelijk op en het college is leidend op het gebied van de Jeugdwet. Dit blijkt uit het onderzoek dat Roeland Dubbeld uitvoerde als afronding van zijn master Beleid & Politiek aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Dubbeld onderzocht de uitvoering van de jeugdwet in de gemeenten Krimpen aan den IJssel, Papendrecht en Maassluis.

Uit het onderzoek van Dubbeld blijkt dat de raadsleden op het gebied van de Jeugdwet passief zijn wat betreft hun volksvertegenwoordigende taak. De raadsleden wendden zich zelden tot externen om zo hun wensen en/of problemen te leren kennen die de raadsleden vervolgens kunnen agenderen in het politiek-bestuurlijke debat in het stadhuis. Deze passiviteit kan worden verklaard door een gebrek aan tijd en/of kennis bij raadsleden, de kennis- en expertisevoorsprong bij de wethouders en het college en het vertrouwen van de raad in de ambtenaar en/of de wethouder.

Raad stelt zelden proactief eisen

Het stellen van kaders – een van de drie hoofdrollen voor de raad – lijkt door de gemeenteraad zelden als taak worden te beschouwd, dan wel lijkt niet proactief te worden uitgeoefend. De gemeenteraad geeft zelden daadwerkelijk iets mee aan het college. Ook wordt er zelden een debat in de gemeenteraad gehouden op het gebied van de Jeugdwet. De raadsleden lijken zich wat betreft kaderstelling vooral te oriënteren op informatie van het college en de ambtenarij. De kaderstellende mogelijkheden van de gemeenteraad wordt hierdoor niet bevorderd. Het gevolg is dat het initiatief bij de colleges van burgemeester en wethouders ligt. De gemeenteraad wacht af en neemt kaderstelling niet ter hand. Als er al kaders worden gesteld, zijn die erg abstract. Het ontbreekt daardoor aan meetbare kaders en dat lijkt een van de oorzaken te zijn waardoor er van de controlerende taak op het gebied van de Jeugdwet nog nauwelijks sprake is.

Aanbevelingen aan de gemeenteraad

De Rotterdamse student-onderzoeker doet diverse aanbevelingen om als raad een meer actieve rol te pakken.

Voor het versterken van de volksvertegenwoordigende rol adviseert hij de gemeenteraad om meer bijeenkomsten te organiseren en/of activiteiten (door en) voor de raad om georganiseerd actief externe informatie tot zich te nemen.

Voor het versterken van de kaderstellende rol zou de raad er goed aan doen om externe betrokkenen bij het onderwerp jeugdwet een meer prominente rol te geven. Advies is ook om het daarbij niet te beperken tot het zenden van informatie om zo als gemeenteraad niet alleen problemen te kunnen agenderen maar ook gevoed te worden met mogelijke oplossingen.

Voor een effectieve controlerende rol doet de raad er verstandig aan duidelijke meetbare kaders op te stellen, gericht op hoofdlijnen en niet op incidenten en individuele gevallen.

Vier nieuwe rollen voor gemeenteraad

DEN HAAG – De gemeenteraad krijgt vier nieuwe rollen. De aanleiding daarvoor is de overdracht van nieuwe taken voor zorg, participatie en jeugdzorg naar de gemeenten per 1 januari 2015.

De vier nieuwe rollen voor de gemeenteraad komen in de plaats van vier oude rollen:

1. Van sturen gaat de raad naar ondersteunen;
2. Het raadswerk is niet gericht op een uitkomst, maar op het realiseren van een proces;
3. De raad verandert van politieke arena naar maatschappelijk platform;
4. De raad is er niet om een oplossing te bieden, maar om problemen te definiëren.

De Twentse hoogleraar Marcel Boogers somde de vier nieuwe rollen voor de raad op tijdens de deelsessie "Waarom raadsleden juist nu belangrijk zijn" op het jaarcongres van de Vereniging van Griffiers afgelopen vrijdag in Zwolle.

Controle- en monitoringsgolf

Boogers waarschuwde de raadsleden zich bij de uitvoering en het toezicht op de nieuwe zorg- en participatietaken niet te laten meezuigen in een gedetailleerde planning- en controlcyclus. De kans daarop is groot ook omdat de Haagse ministeries een uitgebreid systeem van controle- en toezicht aan het optuigen zijn. Dit om geïnformeerd te blijven over hoe de 403 gemeenten de nieuwe taken gaan uitvoeren. 'We gaan ons kapot monitoren', waarschuwde Boogers.

Juist daarom riep hij de raadsleden op om de straat op te gaan. 'Leg je oor te luister. Wat gebeurt er. Luister naar de verhalen en houd hoorzittingen om te achterhalen hoe het gaat in de buurten en wijken.'

Omgekeerde participatieladder

De Twentse hoogleraar adviseerde de gemeenteraden om de zogeheten omgekeerde participatieladder toe te passen. Eerst loslaten in plaats van eerst reguleren.

Als raad Verbonden Partijen beter sturen en monitoren

DEN HAAG- De gemeenteraad moet beter geïnformeerd worden wanneer het college van B&W een verbintenis wil aangaan met een organisatie. Ook moet de raad eerder betrokken worden bij zogenoemde Verbonden Partijen en niet pas als er iets misgaat, zoals nu vaak het geval is. Dit blijkt uit een onderzoek van de rekenkamercommissie van Eindhoven over Verbonden Partijen.

Verbonden Partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit onderzoek naar Verbonden Partijen heeft bureau Twynstra Gudde uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de doelen, opbrengsten en risico's van Verbonden Partijen en zo mogelijk tot aanbevelingen te komen om de sturing en monitoring van deze partijen te verbeteren. Deze inzichten en de aanbevelingen zijn van belang, omdat het aantal partijen waarin gemeenten een belang hebben steeds verder zal toenemen.

Bevindingen

De gemeenteraad dient betrokken te zijn bij het onderwerp Verbonden Partijen. Uit het onderzoek is duidelijk geworden dat de gemeenteraad van Eindhoven, net zoals de meeste andere Nederlandse gemeenteraden, worstelen met de complexiteit en diversiteit van Verbonden Partijen. De democratische controle van Verbonden Partijen blijkt ingewikkeld te zijn, want het is voor gemeenteraden lastig om zicht en grip te houden op de op afstand staande organisaties. Daarnaast bestaat de behoefte om als raad actiever en eerder geïnformeerd te worden over Verbonden Partijen.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van deze bevindingen volgen er verschillende aanbevelingen aan de gemeenteraad, zodat de Verbonden Partijen beter gestuurd en gemonitord kunnen worden. Deze aanbevelingen zijn gericht aan de gemeenteraad van Eindhoven, maar alle Nederlandse gemeenten die worstelen met het sturen en monitoren van Verbonden Partijen kunnen deze aanbevelingen toepassen. De aanbevelingen luiden als volgt:

1. Het is wenselijk dat de raad zijn kennis rondom Verbonden Partijen verder aanvult. Daarbij hoort een verdere verdieping in de verschillende instrumenten en mogelijkheden die de raad op dit onderwerp ter beschikking staan.
2. De onderwerpen en vraagstukken rondom Verbonden Partijen verdienen een multidimensionale benadering.
3. 'Adopteer' een aantal Verbonden Partijen als gemeenteraad, om zo de kennis over die partijen te verdiepen en verbreden.
4. Het realiseren van publieke doelen met het inzetten van Verbonden Partijen verdient structurele aandacht en niet incident gedreven aandacht.
5. Maak met het college van B&W afspraken op het gebied van risicomanagement en over de informatievoorziening rondom Verbonden Partijen.

Financieel regeren is vooruitzien, ook voor de raad

ZWOLLE/DEN HAAG – Raadsleden moeten oppassen alleen maar bezig te zijn met het in orde maken van de begroting voor komend jaar. Een raad die bij krimpende budgetten invloed wil hebben, gaat de komende maanden al in gesprek met het college over het budget voor 2016 en 2017.

Het was één van de adviezen uit de workshop “Hoe blijf ik als gemeenteraad binnen de krimpende financiële budgetten” tijdens het Raadsledencongres in Zwolle. De eerste workshop van Raadslid.Nu-kennispartner Deloitte trok 44 raadsleden. Tijdens het congres waren er 3 workshoprondes. De eerste ronde werd gedraaid met 16 workshops. Jacco Maan van Deloitte gaf in de workshop aan wat de redenen zijn om nu al te sturen op de financiën voor de nieuwe taken op zorg, jeugdzorg en participatie.

Daarnaast gaf hij verschillende tips en adviezen aan de raadsleden. Zo gaf Maan aan dat het van belang is dat de informatievoorziening binnen een gemeente goed geregeld is. Dit is nodig om te kunnen sturen op de financiën voor de nieuwe taken en deze te kunnen monitoren. Hij benadrukte het belang van een goede basis. Hiermee wordt bedoeld dat de informatievoorziening op het ambtelijke niveau goed dient te zijn. Immers, de raad ontvangt een abstractie van de informatie die op ambtelijk niveau wordt uitgewisseld. Wat betreft de informatievoorziening is het ook belangrijk dat dit onderwerp meer geagendeerd moet worden binnen gemeenten, zodat de informatievoorziening van de gemeenteraad ook daadwerkelijk op het juiste niveau is om te kunnen monitoren en bijsturen waar nodig.

De workshop werd afgesloten met een vraag ter overdenking die door de raadsleden in hun Zwolse bagage mee naar huis werd genomen uit het Raadsledencongres: “Hoe hebt u in 2018 15 tot 20 procent bezuinigd?”

COMMENTAAR: Energie voor lokale democratie

DEN HAAG - Dit voorjaar stelde zowel minister-president Mark Rutte, SCP-directeur Kim Putters als minister Ronald Plasterk op verschillende momenten de vraag of de lokale democratie wel voldoende geëquipeerd is om de grote taakuitbreidingen te kunnen dragen. Ze pleitten voor een fundamentele bezinning en een agenda voor versterking van de lokale democratie.

Ook sombere hoogleraren en oud-bestuurders zagen meer verleden dan toekomst voor de lokale democratie. Er zijn ook vernieuwers die, geïnspireerd door David van Reybrouck, zorgden voor lokale initiatieven naast de traditionele politiek. Maar bovenal is er in gemeenten zelf, zeker bij de nieuwe raden en colleges, nu een klimaat om een volgende stap te zetten in de beweging naar een versterking van de lokale democratie.

Een gemeentelijke overheid die moet terugtreden, maar op andere terreinen juist moet optreden; een overheid die soms de samenleving in de weg zit; een overheid die hiërarchisch denkt met een samenleving die zich sterk horizontaal ontwikkelt; maatschappelijke initiatieven die de kwaliteit van de overheid overtreffen. Het zijn inmiddels waarnemingen die breed worden herkend en erkend. De wijze van besturen en bestuurd worden in 2014 vraagt om vernieuwing en dus agenderen van lokale democratie.

In Vught was onlangs een ontmoeting tussen vertegenwoordigers van VNG, BZK, NGB, VGS, wethouders-, raadsleden- en griffiersverenigingen. Geen wetenschappelijke somberheid of bestuurlijk cynisme. Google wist ons vanuit Londen te inspireren met digitale innovaties. Ook de levende praktijk vanuit gemeenten en de analyse van de NSOB brachten ons verder op onze zoektocht naar antwoorden hoe de lokale democratie beter met en door de samenleving vormgegeven kan worden.

Lokale democratie agenderen biedt lokaal kansen. Er komen geen draaiboeken of modellen. We willen vooral een lokale beweging accommoderen om in gemeenten zelf op zoek te gaan naar een nieuwe lokale governance. Die vraagt om een wil tot verschil. Om een lokale democratie die zich in Tilburg anders moet kunnen ontwikkelen dan in Almere, omdat inwoners en hun bestuur daar uit overtuiging voor kiezen.

De werelden van de overheid en van de inwoners met elkaar verbinden gaf in Vught veel energie. Met de beroepsverenigingen, het nieuwe VNG-bestuur en de minister van BZK willen we die beweging van lokale democratie verbreden.

VNG-nieuws: Diner pensant van het Curatorium

DEN HAAG - Een goed gesprek onder de titel 'Interbestuurlijke verhoudingen'. Die doelstelling werd ruimschoots gehaald in het diner pensant van het Curatorium van de VNG van 26 augustus. Het wetenschappelijk geweten van de VNG, voor de gelegenheid uitgebreid met de VNG-directieraad en een afvaardiging van het nieuwe bestuur, wisselde van gedachten met Piet Hein Donner, vicepresident van de Raad van State.

Wetenschap en lokaal bestuur

Het Curatorium brengt wetenschap en lokaal bestuur samen, door op een hoger abstractieniveau meerjarig te kijken naar vraagstukken die zich lokaal en regionaal voordoen. Job Cohen is voorzitter. Ieder jaar stelt het Curatorium een thema vast waarover een commissie Jaarbericht zich buigt.

Donner

In zijn inleiding concentreerde Donner zich op de decentralisaties. Welke consequenties heeft de transformatie van individuele rechten naar maatwerkarrangementen?

Donner onderscheidt drie dimensies: de gemeentelijke omgang met nieuwe taken, het bestuurlijk-juridische kader en de interbestuurlijke verhoudingen.

De verschillen tussen gemeenten kunnen groter worden; de druk om die verschillen ongedaan te maken kan net zo hard groeien. Donner beklemtoonde in dit kader het belang van eigen initiatief vanuit gemeenten en VNG.

Donner

In zijn inleiding concentreerde Donner zich op de decentralisaties. Welke consequenties heeft de transformatie van individuele rechten naar maatwerkarrangementen?

Donner onderscheidt drie dimensies: de gemeentelijke omgang met nieuwe taken, het bestuurlijk-juridische kader en de interbestuurlijke verhoudingen.

De verschillen tussen gemeenten kunnen groter worden; de druk om die verschillen ongedaan te maken kan net zo hard groeien. Donner beklemtoonde in dit kader het belang van eigen initiatief vanuit gemeenten en VNG.

Slim Samenwerken in een veranderende wereld

De rol van organisaties is aan het veranderen. Grenzen met burgers en ketenpartners vervagen, gestandaardiseerd werk wordt steeds meer gedigitaliseerd en de taakopvatting verschuift van het aanbieden van producten en diensten naar allerlei vormen van cocreatie.

Dit betekent dat professionals in organisaties steeds minder houvast vinden in afgebakende taken en heldere werkprocedures.

Wat betekent dit? En hoe kun je slim samenwerken in een veranderende wereld? In oktober organiseert het programma Slim Samenwerken van VNG en KING diverse bijeenkomsten. Wouter Hart, auteur van 'Verdraaide organisaties', neemt u in drie interactieve bijeenkomsten mee in de veranderende samenleving en laat u kennismaken met nieuw 'denk- en handelingsrepertoire'.

Hart: 'Samen met de deelnemers ga ik op zoek naar inzichten en handvatten voor slim samenwerken in een veranderende wereld. Ik zie u graag op 6 oktober in Hoofddorp of 14 oktober in Breda.'

Het programma ziet er als volgt uit:

- 16.00 uur welkom door gastgemeente
- 16.15 uur intro door Wouter Hart en ruimte voor interactie
- 17.15 uur verzamelen van inzichten en handvatten
- 18:15 uur eindnoties
- 18.30 uur 'One for the road'

Welcome Back Borrel begin van nieuwe traditie

Tal van parlementariërs en bewindslieden gaven gehoor aan de uitnodiging van de mede-overheden voor een Welcome Back Borrel in het vernieuwde Nieuwspoot.

Een mooie gelegenheid voor Haagse politici om te netwerken met onder anderen burgemeesters, wethouders, CdK's en dijkgraven.

Als tijdstip was gekozen voor 2 september, de eerste vergaderdag van de Tweede Kamer na het zomerreces. 'Wij hopen hiermee een nieuwe traditie te starten', zei VNG-voorzitter Annemarie Jorritsma in haar welkomstwoord.

IPO-voorzitter Johan Remkes drukte de gasten op het hart dat de drie grote decentralisaties bij provincies, gemeenten en waterschappen in goede handen zijn. 'Laat ons gewoon ons werk doen. U hoeft zich geen zorgen te maken. Het gaat goed en anders kunt u daar onze eigen volksvertegenwoordigers op aanspreken.'

Peter Glas, voorzitter van de Unie van Waterschappen, sloot bij de woorden van Remkes aan en wees erop dat volgend jaar op één dag verkiezingen zijn van zowel provincies als waterschappen.

VNG en Saganet werken samen aan serious gaming

‘Serious gaming’ is bij veel gemeenten nog onbekend, terwijl het juist een heel nuttig instrument kan zijn. Niet dat elke gemeente moet gamen, maar over twee jaar moet wel iedereen er mee bekend zijn en een bewuste keuze maken om het wel of niet te doen’, aldus VNG-voorzitter Annemarie Jorritsma.

Op 26 augustus ondertekenden de voorzitters van de VNG en Saganet de intentieverklaring voor samenwerking serious gaming. De komende twee jaar gaan beide partijen serious gaming meer toegankelijk maken voor gemeenten. Dit door kennis te delen over het instrument, bijeenkomsten te organiseren en meer games te ontwikkelen voor gemeenten.

Burgemeestersgame

Tijdens deze drukbezochte startbijeenkomst gaven Jac Geurts (Universiteit Tilburg) en Florian Witsenburg (Tygron) een gedegen introductie over serious gaming in de bestuurlijke wereld. Burgemeester Jan de Boer (gemeente Buren) en Wouter Jong (NGB) lichtten de burgemeestersgame toe.

Burgemeesters onderschrijven volmondig het nut van de burgemeestersgame. ‘In een veilige omgeving leren hoe met gevoelige kwesties om te gaan is zeer waardevol voor het functioneren in de praktijk. Dit vraagt om meer games voor gemeenten.’

Gebruik serious gaming

Een game biedt de mogelijkheid om in een veilige omgeving te experimenteren met zaken die in de praktijk moeilijk realiseerbaar zijn. Denk aan een crisissituatie, een andere manier van samenwerken, een nieuwe procesinrichting. Behalve van digitale simulaties, wordt veel gebruik gemaakt van bordspellen, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de interactie tussen de deelnemers. Serious games worden onder meer ingezet voor trainingen, beleidsontwikkeling, planning en control en kennisontwikkeling.

Gezamenlijke aanzet tot vernieuwd lokaal bestuur

De bestuurders van de VNG, Raadslid.nu, de Wethoudersvereniging, het NGB, de Vereniging van Griffiers, de Vereniging van Gemeentesecretarissen en het ministerie van BZK kwamen op 4 en 5 september bijeen in Vught.

Ze deden dit omdat ze zien en voelen dat de buitenwereld meer glans heeft dan de eigen gemeentelijke wereld. De buitenwereld vraagt een lokale democratie met een andere kleur. Een lokale democratie die energie geeft, die in deze tijden van transitie en transformatie en digitalisering een nieuwe lokale besturing nodig heeft. De vraag kan en mag daarom ook zijn: hoe sluiten wij aan bij de buitenwereld?

Samen op weg

De bestuurders van de verenigingen en BZK hebben afgesproken samen op weg te gaan naar nieuwe en aanvullende vormen van democratie en werkwijzen voor het lokaal bestuur. Rode draad is dat de bestuurders en ambtenaren in de lokale democratie niet met de oplossingen komen, maar met elkaar vragenderwijs op zoek gaan naar nieuwe wegen en antwoorden. Gaat u met uw vragen mee op pad?

U vindt de brief op vng.nl > [bestuur](#) > [nieuwsberichten](#).

Bevordering grensoverschrijdende samenwerking

Een EGTS is een Europees instrument om grensoverschrijdende samenwerking te vereenvoudigen. Maar waarom kies je als gemeente voor een EGTS? Wat is het directe voordeel ten opzichte van andere mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking? Hoe ervaren anderen dit en wat adviseren ze? Het rapport Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking geeft antwoord op deze en andere vragen.

De directie Europa van de VNG heeft in navolging van het rapport *Kansen aan de Grens* onderzoek gedaan naar de EGTS. Er zijn onder andere gesprekken gevoerd met gemeenteambtenaren binnen EGTS-organisaties in Nederland. De uitkomsten daarvan zijn meegenomen in het rapport, dat naast een omschrijving van dit instrument en de toegevoegde waarde, voor- en nadelen, tips en aanbevelingen bevat. Het helpt gemeenten wanneer ze voor de uitdaging staan grensoverschrijdende samenwerking te overwegen of vorm te geven.